

РЕГУЛЮВАННЯ КРИПТОВАЛЮТ: ДОСВІД ЄС

THE REGULATION OF CRYPTO-CURRENCIES: THE EU EXPERIENCE

УДК 336.743

Павленко Т.В.к.е.н., доцент
Національний технічний
університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»**Дученко М.М.**к.е.н., доцент
Національний технічний
університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»

Стаття присвячена дослідженню питань регулювання ринку криптовалют в країнах європейського союзу. Через те, що криптовалюти є децентралізованими та глобалізованими, а їх поточне та потенційне використання є надзвичайно різноманітним, регулювання криптовалют є складним питанням. Авторами розглянуто три ключові підходи щодо регулювання криптовалют, виявлено особливості регулювання криптовалют в усіх країнах ЄС, описано їх статус, офіційне ставлення регуляторів, закріплення в законодавстві та оподаткування. За останні 5-7 років в більшості провідних країнах ЄС відбулись значні зміни у ставленні регуляторів до криптовалют: від «незаконного платіжного засобу» до «перспективного фінансового інструменту». Проте не було досягнуто консенсусу щодо того, чи треба ставитися до цифрових активів аналогічно до існуючих, використовуючи чинні правила чи потрібно розробити нову систему. Одним з головних завдань криптовалютного законодавства є створення механізму перевірки конвертації та обмінних курсів криптовалют, подібно до того, що існує для традиційних фінансових схем.

Ключові слова: ЄС, криптовалюта, державне регулювання, методи регулювання, підходи до регулювання, ризику.

Стаття посвячена исследованию вопросов регулирования рынка криптовалют в стра-

нах европейского союза. Поскольку криптовалюты являются децентрализованными и глобализованными, а их текущее и потенциальное использование чрезвычайно разнообразным, регулирование криптовалют является сложным вопросом. Авторами рассмотрены три ключевых подхода к регулированию криптовалют, выявлены особенности регулирования криптовалют во всех странах ЕС, описаны их статус, официальное отношение регуляторов, закрепление в законодательстве и налогообложении. За последние 5-7 лет в большинстве передовых стран ЕС произошли значительные изменения в отношении регуляторов к криптовалютам: от «незаконного платежного средства» до «перспективного финансового инструмента». Однако, не был достигнут консенсус относительно того, нужно ли относиться к цифровым активам аналогично существующим, использовав действующие правила, или нужно разработать новую систему. Одной из главных задач криптовалютного законодательства является создание механизма проверки конвертации и обменных курсов криптовалют, подобно тому, что существует для традиционных финансовых схем.

Ключевые слова: ЕС, криптовалюта, государственное регулирование, методы регулирования, подходы к регулированию, риски.

The article is devoted to the study of the regulation of the crypto-currency market in the countries of the European Union. Crypto-currency regulation is a complex issue because crypto-currencies are decentralized and globalized, and their current and potential uses are extremely diverse. The authors review three key approaches to the regulation of crypto-currency, identify specifics of regulation of crypto-currency in EU countries, describe their status, the official attitude of regulators, legal definition and taxation. Significant changes have occurred in the relation of regulators to crypto currencies: from "illegal means of payment" to "promising financial instrument" in the leading EU countries for the last 5-7 years. However, there was no consensus on whether digital assets should be treated in the same way as existing ones, using current rules or develop a new system. The existence of different approaches to regulating crypto-currencies in EU countries can lead to long-term negative effects, such as competition for consumers, savings and investments. Governments and financial regulators in the EU have the objective of gaining control over the subjects of the crypto-currency market, as well as ensuring compliance with the requirements of AML, Counter Terrorism Financing (CTF) and the «Know Your Customer» (KYC) principle. Countries are faced with an inherent problem in regulating cryptic goods that find the appropriate level of regulation that minimizes the rights of citizens to own or use crypto currencies, as well as maintains control over crypto currencies that meet the needs of countries. These needs depend on the political, economic and law enforcement requirements of the state. Most EU countries are in the process of developing crypto-currency legislation. The crypto-currency tax legislation is most developed. Some countries (Great Britain, Spain, Luxembourg), aware of the risks of functioning crypto currencies, focus on the value and prospects of blockchain technology, especially for the financial sector. One of the main tasks of the crypto-currency legislation is to create a checking mechanism for the conversion and crypto-currency exchange rates, similar to what exists for traditional financial schemes.

Key words: EU, crypto-currency, state regulation, regulatory methods, regulatory approaches, risks.

Постановка проблеми. Актуальність проблемі теми пов'язана зі зростанням впливу криптовалют на економіку та необхідністю мінімізувати більшість існуючих ризиків, що дозволить максимально якісно провести розробку законодавчих ініціатив, в тому числі із врахуванням досвіду Європейського Союзу та зобов'язань, прийнятих Україною в рамках Угоди про Асоціацію [1].

Новітні цифрові технології розвиваються швидше, ніж світове законодавство, що регулює ці процеси. Для попередження загроз та мінімізації негативних наслідків як для державного, так і для приватного секторів економіки та формування відповідної вітчизняної системи регулювання ринків

криптовалют, необхідно вивчення прогресивного зарубіжного досвіду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. С. Волосович [2] досліджувала регулювання криптовалют на основі вимог FATF та підходи до оподаткування діяльності в різних країнах. М. Гребенюк [3; 4], Р. Лук'янчук [4], А. Черняк [3] досліджували особливості світової практики використання криптовалют у платіжних системах. Міжнародний досвід законодавчого регулювання питання функціонування криптовалют, криптовалютних бірж, майнінгу та виводу в фіат досліджувалися Європейським інформаційно-дослідницьким центром за сприяння USAID [5; 4 6].

Потребують подальшого розвитку дослідження особливості регулювання криптовалют в країнах ЄС, для пошуку нових можливостей та перспектив її використання в економіці.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є виявлення та узагальнення особливостей регулювання криптовалют у країнах Європейського Союзу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно грошової матриці Європейського центрального банку [7, с. 11], криптовалюти відносяться до нерегульованих цифрових віртуальних валют.

Регулювання криптовалют є складним питанням, через те, що криптовалюти є децентралізованими та глобалізованими, а їх поточне та потенційне використання є надзвичайно різноманітним.

Крипто-валюти являють собою децентралізовану, розподілену мережу, яка існує як система виключно в Інтернеті. Не існує центральної компанії або організації, на які б могли вплинути регулятори. криптовалюти можуть бути доступними з будь-якої точки світу, якщо людина має підключення до Інтернету. Це ускладнює застосування окремих правил в кожній країні, оскільки вони мають бути узгодженими зі світовими вимогами.

Крім того, для регуляторів було б дорогим і трудомістким створення спеціальних правил для кожного типу користувачів та потенційного використання [8].

Існують три підходи до регулювання криптовалют: «Заборона», «Режим очікування» і «Нормативне регулювання». Підхід заборони криптовалют передбачає обмеження на майнінг та використання криптовалют, це може бути реалізовано через заборону прийняття криптовалют як засобу платежу в національному масштабі, заборону банкам на будь-які транзакції з криптовалютою. На сьогодні жодна з країн Європейського союзу не використовує наведений підхід.

При «режимі очікування» уряд або держава не бачить обґрунтування для регулювання, оскільки ринок криптовалют є часткою традиційних валют. Підхід включає видачу попереджень користувачам та інвесторам про те, що віртуальні валюти несуть певні ризики [9, с. 25]. Так президент Європейського центрального банку (ЄЦБ) Маріо Драгі попередив, що біткойн та інші цифрові валюти є «дуже ризикованими активами» через їхню високу волатильність і спекулятивні ціни [10]. Подібні попередження у різні роки були видані фінансовими регуляторами всіх країн ЄС.

Також підхід «режим очікування» надає користувачам, які бажають займатися обміном або використанням криптовалют, незважаючи на попередження, свободу робити, як їм заманеться. Одночасно, підхід полягає в тому, що криптовалюти саморегулюються в тому сенсі, що криптографія і технологія криптовалют можуть зберігати

безпеку користувачів [8]. Даний підхід застосовується у більшості країн Євросоюзу.

Найбільш розвинуте та прогресивне криптовалютне законодавство мають Німеччина та Великобританія. Тобто ці країни дотримуються третього підходу «Нормативне регулювання». Основні зусилля з регулювання обігу криптовалют, спрямовані на боротьбу з відмиванням грошей та протидію фінансуванню тероризму. Проте, регулювання залежить від поставлених цілей і мети регулювання [9, с. 25].

В науковій літературі описуються ліберальна, консервативна, репресивна моделі регулювання та модель очікування [2]. У їх межах національні регулятори використовують як адміністративні, так і економічні методи регулювання.

До адміністративних методів регулювання відносяться різні заборони та обмеження, вимоги ліцензування, фінансовий моніторинг, інші додаткові вимоги. Зокрема, можливе встановлення заборони на здійснення майнінгу, створення ICO, платіжних, інвестиційних послуг; встановлення вимоги ліцензування операцій з криптовалютою; встановлення вимог щодо ідентифікація споживачів фінансових послуг у сфері криптовалют; встановлення критеріїв щодо віднесення фінансових операцій до злочинних або підозрілих, що стосуються відмивання грошей, фінансування тероризму, кіберзлочинності; встановлення вимог надання документів, що підтверджують джерела походження коштів, призначених для операцій з криптовалютами, тощо.

Серед економічних методів державного регулювання ринку криптовалют в першу чергу слід виділити такий впливовий важіль як оподаткування. Оподаткування операцій з криптовалютою може здійснюватись на загальній основі або як окрема специфічна категорія, а може взагалі бути звільнено від оподаткування [11].

Розглянемо процес формування криптовалютного законодавства Європейського союзу. ЄС складається з 28 держав з національними особливостями та окремою правовою системою регулювання як традиційного, так і криптовалютного бізнесу.

Державне регулювання ринків криптовалют у країнах ЄС знаходиться на етапі формування, адже криптовалюта активно використовується в економічній діяльності країн-членів союзу.

Вперше офіційно на даний напрям діяльності у ЄС звернули увагу у 2012, коли European Central Bank (ЄЦБ) оприлюднив дані про неможливість регулювання криптовалюти «Біткоїн» як звичних фінансових сфер. В той час Bitcoin визначався як конвертована децентралізована валюта віртуального типу. Два роки потому, представник ЄЦБ Марш акцентував увагу на тому, що ігнорувати існування криптовалюти не варто, проте вона містить суттєві ризики для користувачів. Це визначалося

відсутністю правового регулювання питання і стало рушійною силою ініціювання громадських слухань щодо проблем цифрових валют у 2016 році [12].

22 жовтня 2015 року Європейський суд у своєму рішенні за справою «Д. Хедквіст проти Податкового органу Швеції» постановив, що операції з обміну традиційної валюти на біткоїн або інші віртуальні валюти і навпаки, підпадають під звільнення від податку на додану вартість (ПДВ) [10]. Таким чином, купівля або продаж біткоїну звільняється від ПДВ у всіх країнах-членах ЄС.

У березні 2017 р. члени Європейського парламенту опублікували новий законопроект, що відображає їх плани з регулювання цифрових валют. У законопроекті йдеться про те, що з точки зору Європарламенту віртуальні валюти не повинні бути анонімними. Відповідно до законопроекту, розробленого Комітетом Європейського парламенту з цивільних свобод та внутрішніх справ, національні групи фінансової розвідки повинні мати можливість пов'язувати криптовалютні адреси з особою власника віртуальної валюти. Водночас споживачі фінансових послуг з віртуальною валютою матимуть можливість повідомляти про свої операції уповноважені органи самостійно [13]. Таким чином, готується підґрунтя для створення баз даних, в яких адреси криптовалютних гаманців будуть прив'язані до конкретних осіб. У разі схвалення закон також дозволить обробникам фінансової інформації ділитися нею з іншими органами. В Європі одну із ключових позицій на криптовалютних ринках займає Великобританія. Тут розмір державних інвестицій у дослідження та розвиток Fin Tech у сфері цифрових валют сягає 10 млн фунтів стерлінгів [2].

8 березня 2018 року Європейська Комісія представила План дій щодо того, як скористатися можливостями, які надають вискотехнологічні інновації у сфері фінансових послуг (FinTech), такі як блокчейн, штучний інтелект та хмарні послуги. План заходів у галузі FinTech включає нещодавно створені обсерваторію та форум «Блокчейн» ЄС (EU Blockchain Observatory and Forum), які будуть доповідати про виклики і можливості криптоактивів у 2018 році і працюють над загальною стратегією розподіленої технології бухгалтерського обліку і блокчейн, що стосується всіх секторів економіки [10].

30 травня 2018 року Європейський Парламент прийняв п'яту Директиву про протидію відмиванню коштів, яка визнала операторів онлайн гаманців та операторів обмінних послуг суб'єктами первинного фінансового моніторингу: вони повинні отримати ліцензію/зареєструватись, здійснювати належну перевірку клієнтів, включаючи ідентифікацію бенефіціарних власників, вживати запобіжних заходів, та повідомляти про підозрілі транзакції. На впровадження державам-членам надається час до кінця 2019 року. для зменшення ризиків,

пов'язаних з анонімністю, національні органи фінансової розвідки повинні мати змогу встановити особу власника адреси у мережі віртуальної валюти. До 26 червня 2019 року Європейська Комісія проведе оцінку та подасть звіт Європейському Парламенту та Раді про повноваження, необхідні для створення та ведення центральної бази даних, в якій міститимуться відомості про особи користувачів та адреси гаманців, доступ до якої матимуть національні органи фінансової розвідки [5].

Найбільш прогресивними у сфері впровадження криптовалют в економіку країни є Німеччина та Великобританія. Розглянемо детальніше досвід цих країн.

Міністерство фінансів Німеччини ще в 2013 році легалізувало біткоїн, як «цифрову валюту». Тоді німецький уряд заявив, що не відносить біткоїн до електронних грошей або до так званої функціональної валюти (в тому числі – іноземної). У 2017 році федеральним урядом та парламентом Німеччини було внесено поправки в Банківський кодекс, де біткоїн визнається «приватними грошима» та «одинацями фінансового обліку». Таким чином, в Німеччині біткоїн віднесено до фінансових інструментів.

У зв'язку зі змінами банківського законодавства було здійснено відповідні зміни і в податковому (Закон про прибутковий податок), де купівля-продаж цифрових валют була визнана операціями приватної торгівлі і стала класифікуватися як податок на доходи. Податок з таких операцій стягується тільки в тому випадку, якщо між датою покупки і продажу криптовалюти не минуло 12 місяців. Отже, доходи приватних осіб, отримані від продажу цифрових грошей, тепер не обкладаються прибутковим податком, якщо період між угодами купівлі-продажу становить 1 рік і більше [14].

Підприємства та особи, які організують придбання токенів, продають або купують токени на комерційній основі, або виконують головні брокерські послуги в токенах через онлайн торгові платформи, повинні заздалегідь отримати дозвіл від Федерального органу фінансового нагляду Німеччини [10]. Як підсумок, Німеччина сьогодні має найбільшу та інноваційну біткоїн-спільноту під назвою «Bitcoin Kiev» з центром в Берліні, що представляє собою бізнес-асоціацію, яка об'єднує в собі найбільшу в Європі мережу крипто-майданчиків з метою просування та розширення впливу криптовалют не тільки в Німеччині, але і у всьому світі [14].

У лютому 2018 Німецький Бундесбанк заявив, що біткоїн не можна кваліфікувати як віртуальну валюту чи цифрові гроші, тому що він не виконує типових функцій валюти, не є частиною національної грошової системи. Бундесбанк рекомендує використовувати термін «крипто-токен» [10].

Після детального визначення статусу біткоїну, Німеччина стала першою країною в Європі, яка має

чіткий і досить об'ємний перелік нормативно-правових актів стосовно біткоїну і інших криптовалют. Сам біткоїн в Німеччині законно став прийматися до оплати не тільки в роздрібно-торговій мережі, а й в банківському, і в корпоративному секторі [14]. В Німеччині діяльність, пов'язана з криптовалютою, потребує отримання спеціального дозволу. Встановлено підвищені вимоги: наявність бізнес-плану, професійно-кваліфікованого штату співробітників, стабільної звітності перед Федеральним управлінням фінансового нагляду Німеччини, а також вимоги до статутного капіталу (730 000 євро і більше).

Великобританія – лідер криптовалютної інтеграції і одна з найбільш сприятливих і комфортних юрисдикцій для ведення криптовалютного бізнесу. Більш того, держава надає підтримку стартапам, пов'язаних з цифровою валютою [15]. Лондон є одним із загальновизнаних центрів світової фінансової системи і біржової торгівлі і більшість європейських криптовалютних бірж знаходиться саме там [14].

Влада Сполученого Королівства, як і уряд Німеччини, першими у всій Європі оцінили потужний потенціал технології Blockchain та криптовалют на її основі. Великобританія надала біткоїну правовий статус «іноземної валюти».

Віднесення біткоїна до «іноземної валюти» привело до податкового регулювання доходів і

збитків крипто-операцій за аналогією з іноземними грошима. При цьому спекулятивні трансакції біткоїну не підлягають будь-якому оподаткуванню, так як податкова служба Великобританії до кінця не визначилася з податковим статусом трансакцій, де оперують цифрові гроші, вважаючи, що їх правова оцінка повинна проводитися в кожному окремому випадку індивідуально [14].

В Австрії та Польщі майнінг, діяльність онлайн-торговельних платформ та банкоматів криптовалют визнано офіційною економічною діяльністю. В Естонії та Чехії трейдери повинні ідентифікувати себе, якщо вони продають понад 1000 євро на місяць. У Швеції компанії, які взаємодіють з криптовалютами (зокрема, обмінними пунктами і біржами), зобов'язані отримувати ліцензії та дозволи, а також дотримуватися вимог організацій з протидії відмивання грошей (AML), протидії фінансування тероризму (CTF) та принципу «знай свого клієнта» (KYC).

Більшість країн ЄС знаходяться на етапі формування законодавства, що регулює діяльність на криптовалютному ринку. Фінансові регулятори всіх країн ЄС звертались до громадян із попередженням, що криптовалюти є дуже ризикованими активами через їхню високу волатильність і спекулятивні ціни. Статус криптовалют та особливості оподаткування у країнах ЄС зведено у табл. 1.

Таблиця 1

Статус криптовалют та особливості оподаткування у країнах ЄС

Країна	Статус	Оподаткування
1	2	3
Австрія	Інші (нематеріальні) товари, інші бізнес-активи	Діяльність, звільнена від ПДВ (згідно судової практики Європейського суду за справою: Д.Хедквіст проти Податкового органу Швеції, 2015, С-264/14) Для цілей оподаткування прибутку криптовалюти розглядаються як інші бізнес-активи.
Бельгія	Не є законним платіжним засобом	Звільнено від податків, якщо криптовалюти є приватними активами. Якщо вони є комерційними або спекулятивними активами, вони оподатковуються як різні доходи зі ставкою 33%
Болгарія	Законодавчо не закріплено законність чи незаконність використання криптовалюти	Податок на прибуток від продажу криптовалют, подібно до продажу фінансових активів.
Велика Британія	Актив, прирівняний до «іноземної валюти»	Податок на прибуток
Естонія	Біткоїн є альтернативним способом оплати	Податок на приріст капіталу
Ірландія	При ICO виданий токен можна вважати переказним цінним папером	Податок на прибуток
Іспанія	Розглядаються як активи	Прибуток від продажу криптовалют резидентом Іспанії, оподатковується відповідно до ставки 23%. Якщо вони були придбані та продані протягом 12 місяців, ставка податку може змінюватися від 24,75% до 52%. Для юридичних осіб діє єдина ставка податку на прибуток в розмірі 25%
Італія	Розглядаються як трансакція	Діяльність не оподатковується.
Латвія	Розглядається як договірна угода про оплату між двома сторонами	Запропонований податок на приріст капіталу у розмірі 20% (13 квітня 2018 р.)
Литва	Не вважається законним платіжним засобом	Доходи, отримані від індивідуальних закупівель і продажів віртуальних валют, оподатковуватимуться з 15% стандартного і фіксованого податку на прибуток
Нідерланди	Розглядається як бартерна операція	Податок на доходи фізичних осіб

1	2	3
Німеччина	Приватні гроші, фінансовий інструмент	Податок на приріст капіталу
Польща	Цифрове представлення активів, яке за певних умов може бути використана як альтернатива грошам.	Стягується податок на прибуток.
Португалія	Віртуальна валюта	Звільняється від сплати податків. Податки на приріст капіталу застосовуватимуться, якщо транзакції пов'язані з комерційними інтересами
Румунія	Криптовалюти не є законним платіжним засобом, а розглядаються як рухомий товар. Операції з криптовалютою розглядаються як бартер.	Звільняється від сплати податку, оскільки придбання криптовалют вважається бартером, а податки можуть застосовуватися тільки до законного платіжного засобу
Словаччина	крипто-валюти не мають ознак валюти і тому не підпадають під національне законодавство	Оподатковуються доходи, отримані від продажу віртуальної валюти
Словенія	Крипто-валюти вважаються віртуальними валютами - ні фінансовими інструментами, ні грошовими активами	Податок на приріст капіталу для бізнесу 19%
Угорщина	15 лютого 2018 було запущено Угорську криптовалюту «Корона».	Обкладається як «Інші доходи» зі ставкою 15% податку на доходи фізичних осіб
Фінляндія	Фінансова послуга	Податок на збільшення ринкової вартості капіталу, прибутковий податок
Франція	З 2018 криптовалюти класифікуються як «рухоме майно»	У 2018 р. Ставку податку на прибуток від криптовалютової діяльності знизили з 45% до єдиної ставки 19%. З урахуванням загального соціального внеску для більшості доходів, ставка податку зростає, але все ще залишається значно нижчим за 40%.
Хорватія	Крипто-валюти не є законним способом платежу в Хорватії, але може бути використаний на законних підставах.	
Чехія	Вважається легальним і класифікується як нематеріальний актив	Система оподаткування в процесі розробки
Швеція	Вважається активами, що підлягають обов'язковій звітності	Застосовується податок на прибуток у розмірі 30%

Джерело: узагальнено на основі [9; 10; 16]

Висновки з проведеного дослідження.

За останні 5-7 років в більшості провідних країнах ЄС відбулись значні зміни у ставленні регуляторів до криптовалют: від «незаконного платіжного засобу» до «перспективного фінансового інструменту». Проте не було досягнуто консенсусу щодо того, чи треба ставитися до цифрових активів аналогічно до існуючих, використовуючи чинні правила чи потрібно розробити нову систему. Більшість країн ЄС ще не мають спеціального законодавства щодо криптовалют, яке б охоплювало всі аспекти регулювання: ліцензування суб'єктів господарської діяльності, їх права та обов'язки, захист прав споживачів, тощо. Найбільшого розвитку дістало податкове криптовалютне законодавство.

Деякі країни (Велика Британія, Іспанія, Люксембург), усвідомлюючи ризики функціонування криптовалют, зосереджують увагу на цінності та перспективності технології blockchain, особливо для фінансового сектору.

Одним з головних завдань криптовалютного законодавства є створення механізму перевірки конвертації та обмінних курсів криптовалют, подібно до того, що існує для традиційних фінансових схем.

В результаті проведеного дослідження можна зробити висновок, що в ЄС поки що немає єдиного підходу до регулювання ринку криптовалют. Країни-учасниці ЄС навіть по-різному визначають криптовалюту: актив, приватні гроші, бартерна операція, фінансова послуга.

Однак, спільним є те, що уряди переважної більшості країн ЄС занепокоєні можливістю фінансування тероризму та відмиванню доходів, отриманих злочинним шляхом за допомогою криптовалют. Фінансові регулятори попереджають громадян про ризики інвестування у криптовалюту.

Враховуючи євроінтеграційні наміри України, важливим є вивчення європейського досвіду регулювання крипто валют. Зважаючи на глобалізований, децентралізований та цифровий характер криптовалют, необхідно сформулювати єдиний підхід до регулювання криптовалют у країнах ЄС та Україні. Отже, зусилля регуляторів повинні бути спрямовані в першу чергу на гармонізацію законодавства в рамках європейської спільноти, а подальші наукові дослідження на вивчення особливостей криптовалюти з метою пошуку нових можливостей та перспектив її використання в економіці.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Зелена книга регулювання ринку криптовалют. Офіс ефективного регулювання, 05/2018. URL: <https://regulation.gov.ua/book/91-zelena-kniga-reguluvanna-rinku-kriptovalut> (дата звернення 05.09.2018).
2. Волосович С. Державне регулювання ринку криптовалют: зарубіжний досвід. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2018. № 1. С. 97-110.
3. Гребенюк М., Черняк А. Деякі аспекти обігу криптовалют: сучасний зарубіжний досвід правової регламентації. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 8. С. 218-221.
4. Гребенюк М., Лук'янчук Р. Правовий режим криптовалют: досвід ЄС *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 4 (105). С. 310-323.
5. Кripto-валюти в Україні: технологія, ринок, регулювання. 2018. Звіт Проекту USAID «Трансформація фінансового сектору», 94 с.
6. Копил О., Неруш Л. Міжнародний досвід законодавчого регулювання питання функціонування криптовалют, криптовалютних бірж, майнінгу та виводу в фіат. 2018. URL: <http://radaprogram.org/sites/default/files/infocenter/publications/65.pdf> (дата звернення 15.01.2019).
7. European Central Bank (October 2012). "1". Virtual Currency Schemes. Frankfurt am Main: European Central Bank. URL: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemes201210en.pdf> (дата звернення 15.01.2019).
8. KellyMcConnell Best practice for bitcoins regulatory, legal and financial approaches to virtual currencies in a hesitant, global environment, Master Thesis URL: <https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/64833/MA%20Thesis%20-%20Arthur%20Bos.pdf?sequence=1> (дата звернення 15.01.2019).
9. Arthur R. Bos, Crypto-currencies and Regulation, a Master Thesis on the best practices for regulating cryptocurrencies within the EU. Master Thesis for the Degree of International Relations: Global Political Economy Faculty of Humanities Of the University of Leiden, 6th of July 2018 URL: <https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/64833/MA%20Thesis%20-%20Arthur%20Bos.pdf?sequence=1> (дата звернення 15.01.2019).
10. Regulation of Cryptocurrency Around the World, The Law Library of Congress June 2018 URL: <https://www.loc.gov/law/help/cryptocurrency/cryptocurrency-world-survey.pdf> (дата звернення 18.01.2019).
11. Дученко М., Павленко Т. Особливості формування ринку криптовалют в Україні. *Економіка та суспільство*. 2018. Вип. 19. URL: <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal-19> (дата звернення 18.01.2019).
12. Правовое регулирование операций с криптовалютами в Европейском Союзе. URL: <https://www.eternitylaw.com/konsalting-kriptovalyut/blog-2017-09-29-blog-2017-09-29-pravovoe-regulirovanie-kriptovalyutnyh-operatsij-v-evropejskom-soyuze/> (дата звернення 18.01.2019).
13. Офіційний сайт Європейського Парламенту. URL: <http://www.europarl.europa.eu/portal/en>. (дата звернення 18.01.2019).
14. Лентяев Д. Регулирование криптовалют в ЕС на примере Германии. URL: <https://forknews.io/legal/000216-regulirovanie-kriptovalyu.html>.
15. Лихута В., Каплан А., Гадамский Д., Король К. и др. Правовое регулирование криптовалютного

бизнеса. 2017. URL: <http://axon.partners/wp-content/uploads/2017/02/Global-Issues-of-Bitcoin-Businesses-Regulation.pdf> (дата звернення 18.01.2019).

16. Офіційний сайт організації Global Legal Insights. URL: <https://www.globallegalinsights.com/practice-areas/blockchain-laws-and-regulations> (дата звернення 20.01.2019).

REFERENCES:

1. The Green Book of Crypto-currency Market Regulation. (2018). Ofis efektyvnoho rehuliuвання. URL: <https://regulation.gov.ua/book/91-zelena-kniga-reguluvanna-rinku-kriptovalut> (Accessed 05 Sep.2018).
2. Volosovych S.V. (2016). «Virtual Currency: Globalization Challenges and Development Prospects». *Ekonomika Ukrainy*, no. 4 (653), pp. 68-78.
3. Hrebeniuk M., Cherniak A. (2018). Deiaki aspekty obihu kryptovaliut: suchasnyj zarubizhnyj dosvid pravovoi rehlamentatsii [Some aspects of treatment cryptocurrency: modern foreign experience of legal regulation]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, pp. 218-221.
4. Hrebeniuk M., Luk'ianchuk R. (2017). Pravovyj rezhym kryptovaliut: dosvid YeS [Cryptocurrency legal regime: EU experience]. *Naukovyj visnyk Natsional'noi akademii vnutrishnikh sprav*, № 4 (105), pp. 310-323.
5. Cryptology in Ukraine: technology, market, regulation. (2018). *Zvit Proektu USAID «Transformatsiia finansovoho sektoru»*, 94 p.
6. Kopyl O., Nerush L. (2018). Mizhnarodnyj dosvid zakonodavchoho rehuliuвання pytannia funktsionuvannia kryptovaliut, kryptovaliutnykh birzh, majninhu ta vyvodu v fiat [International experience of legislative regulation of the functioning of crypto-currency, crypto-exchanges, mining and withdrawal into fiat]. URL: <http://radaprogram.org/sites/default/files/infocenter/publications/65.pdf> (Accessed 15 Jan.2019).
7. European Central Bank (October 2012). "1". Virtual Currency Schemes. Frankfurt am Main: European Central Bank. URL: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemes201210en.pdf> (Accessed 15 Jan.2019).
8. KellyMcConnell Best practice for bitcoins regulatory, legal and financial approaches to virtual currencies in a hesitant, global environment, Master Thesis URL: <https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/64833/MA%20Thesis%20-%20Arthur%20Bos.pdf?sequence=1> (Accessed 15 Jan.2019).
9. Arthur R. Bos. Crypto-currencies and Regulation, a Master Thesis on the best practices for regulating cryptocurrencies within the EU. Master Thesis for the Degree of International Relations: Global Political Economy Faculty of Humanities Of the University of Leiden 6th of July 2018 URL: <https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/64833/MA%20Thesis%20-%20Arthur%20Bos.pdf?sequence=1> (Accessed 15 Jan.2019).
10. Regulation of Crypto-currency Around the World, The Law Library of Congress June 2018 URL: <https://www.loc.gov/law/help/cryptocurrency/cryptocurrency-world-survey.pdf> (Accessed 18 Jan.2019).
11. Duchenko M., Pavlenko T. (2018). Osoblyvosti formuvannia rynku kryptovaliut v Ukraini [The specifics of the formation of the crypto-currency market in Ukraine]. *Ekonomika ta suspil'stvo*, Vyp. № 19. URL: <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal-19> (Accessed 18 Jan.2019).

12. Legal regulation of operations with cryptic currencies in the European Union URL: <https://www.etsilaw.com/konsalting-kriptoalyut/blog-2017-09-29-blog-2017-09-29-pravovoe-regulirovanie-kriptoalyutnyh-operatsij-v-evropejskom-soyuze/> (Accessed 18 Jan.2019).

13. Official website of the European Parliament URL: <http://www.europarl.europa.eu/portal/en> (Accessed 18 Jan.2019).

14. Lentiaev D. (2018). Rehulyrovanye kryptovalyut v YeS na primere Hermanyi [Crypto-currency EU regulation on the example of Germany].

URL: <https://forknews.io/legal/000216-regulirovanie-kriptoalyu.html> (Accessed 18 Jan.2019).

15. Lykhuta V., Kaplan A., Hadomskij D., Korol' K. (2017). Pravovoe rehulyrovanye kryptovaliutnoho byznesa [Legal regulation of crypto-currency business]. URL: <http://axon.partners/wp-content/uploads/2017/02/Global-Issues-of-Bitcoin-Businesses-Regulation.pdf> (Accessed 18 Jan.2019).

16. Official Website of Global Legal Insights. URL: <https://www.globallegalinsights.com/practice-areas/blockchain-laws-and-regulations> (Accessed 20 Jan.2019).

Pavlenko Tetiana

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
National Technical University of Ukraine
"Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

Duchenko Marina

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
National Technical University of Ukraine
"Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

THE REGULATION OF CRYPTO-CURRENCIES: THE EU EXPERIENCE

The purpose of the article. The purpose of this study is to identify and generalize the features of crypto-currencies regulation in the European Union countries in order to find new opportunities and prospects for its usage in the economy.

Methodology. The methodological basis of the work consists of the works of domestic and foreign scientists who studied specifics of crypto-currencies regulation in different countries. In the article general scientific methods of research of logical generalization, analysis and synthesis are used.

Results. In recent years, in most of the leading EU countries, there have been significant changes in the relation of regulators to crypto currencies: from "illegal means of payment" to "promising financial instrument". However, there was no consensus on whether digital assets should be treated in the same way as existing ones, using current rules or developing a new system. Crypto-currency regulation is a complex issue, because crypto-currency are decentralized and globalized, and their current and potential uses are extremely diverse.

Most EU countries do not yet have special legislation on crypto currencies that would cover all aspects of regulation: licensing of business entities, their rights and obligations, consumer protection, etc. The crypto-currency tax legislation is most developed. Some countries (Great Britain, Spain, Luxembourg), aware of the risks of functioning crypto currencies, focus on the value and prospects of blockchain technology, especially for the financial sector. As a result of the study, it can be concluded that the EU does not have a single approach to the regulation of the cryptographic market. EU members have even different definitions of cryptocurrency: asset, private money, barter transactions, financial services.

However, it is common that the governments of most countries of the EU are concerned about the possibility of terrorist financing and money laundering crime using crypto-currencies. Financial regulators warn citizens of the risks of investing in crypto currencies.

The existence of different approaches to regulating crypto-currencies in EU countries can lead to long-term negative effects, such as competition for consumers, savings and investments. Governments and financial regulators in the EU have the objective of gaining control over the subjects of the crypto-currency market, as well as ensuring compliance with the requirements of AML, Counter Terrorism Financing (CTF) and the «Know Your Customer» (KYC) principle.

Considering the European integration intentions of Ukraine, it is important to study the European experience of regulating crypto currencies.

Practical implications. Considering the globalized, decentralized and digital nature of crypto-currency, it is necessary to formulate a unified approach to cryptographic regulation in the EU and Ukraine. Consequently, the efforts of regulators should be aimed primarily at the harmonization of legislation within the European community. Further research should be aimed at studying the features of crypto-currency studies in order to find new opportunities and prospects for its use in the economy.